

Utbildningsinspektion i Almås/Björkängsgymnasiet, gymnasieskola med gymnasiesärskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
.Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av utbildningsresultaten	4
Bedömning av verksamheten	7
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	13

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Almås/Björkängsgymnasiet den 7 till och med den 9 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Almås/Björkängsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Almås/Björkängsgymnasiet intervjuades elever, lärare, skolledare, bibliotekarie och elevhälsoteam. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga program. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen

Beskrivning av skolan

Almås/Björkängsgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	822
Gymnasiesärskola	45

Almås/Björkängsgymnasiet består av två formellt sammanslagna gymnasieskolor, Almåsgymnasiet och Björkängsgymnasiet. Huvuddelen av verksamheten finns fortfarande i de två skolornas byggnader som är belägna i olika delar av Borås. Sammanslagningen av skolorna genomförs stegvis under flera år och vid inspektionen är denna process inte helt avslutad. Utbildningsnämnden fattade den 29 maj 2001 beslut om att flytta över Björkängsgymnasiets verksamhet till Almåsgymnasiet. Lokalförsörjningsnämnden påbörjade under våren 2004 en detaljplanering för ombyggnaden av Almåsgymnasiet. Från den 1 juli 2004 slogs Almås- och Björkängsgymnasierna samman och bildade enheten Almås-/Björkängsgymnasiet. Skolan fick gemensam budget den 1 januari 2005.

I de flesta avseenden fungerar dock skolan, vid inspektionsbesöket, som två olika skolor med olika verksamhet. Personalen är väl medveten om den kommande samordningen av lokaler och verksamhet. Efter vårterminen 2006 kommer verksamheten vid det tidigare Björkängsgymnasiet att flytta in i Almåsgymnasiets lokaler.

Verksamheten bedrivs, förutom i de två nämnda skolbyggnaderna, även i andra lokaler. Industriprogrammets lokala inriktning textil och konfektion har utbildning i karaktärsämnen i separata lokaler i anslutning till högskolans och vuxenutbildningens textila utbildningar. Vid Almås/Björkängsgymnasiet finns en gymnasiechef och tre rektorer med ansvar för olika program. Vid båda skolbyggnaderna finns kristna elevföreningar och i Björkängsgymnasiet finns en aktiv idrottsförening.

Almås/Björkängsgymnasiet har följande utbildningar och antal elever:

Barn- och fritidsprogrammet (Björkängsgymnasiet)	132
Fritid (nationell inriktning)	30
Pedagogisk och social verksamhet (nationell inriktning)	56
Handels- och administrationsprogrammet (Almåsgymnasiet)	114
Handel och service (nationell inriktning)	48
Turism och resor (nationell inriktning)	23
Hantverksprogrammet (Almåsgymnasiet)	119
Florist (lokal inriktning)	41
Frisör (lokal inriktning)	78

Hotell- och restaurangprogrammet (Almåsgymnasiet)	151
Hotell	14
Restaurang och måltidsservice (nationell inriktning)	62
Kost och hälsa (lokal inriktning)	15
Industriprogrammet (Almåsgymnasiet)	68
Textil och konfektion (lokal inriktning)	68
Livsmedelsprogrammet (Almåsgymnasiet)	37
Bageri och konditori (lokal inriktning)	36
Färsvaror (lokal inriktning)	1
Kött och charkuteri (lokal inriktning) erbjuds som val men ingen elev går inriktningen	
Omvårdnadsprogrammet (Björkängsgymnasiet)	170
Elever inom omvårdnadsprogrammet erbjuds välja lokala kurser riktade mot lokala kurser riktade mot räddningstjänst	50
Gymnasiesärskola	45
Industriprogrammet (Almåsgymnasiet)	5
Individuellt program – Yrkesträning (Almåsgymnasiet)	15
Specialutformat program Barn - Fritid – Omvårdnad (Björkängsgymnasiet)	25
Programinriktat individuellt program (PRIV) (Björkängsgymnasiet)	16
Målet är att eleverna sedan skall gå Omvårdnadsprogrammet eller Barn- och fritidsprogrammet	
Programinriktat individuellt program (PRIV) (Almåsgymnasiet)	15
Målet är att eleverna sedan skall gå något av de program om Almåsgymnasiet erbjuder.	

Vid Almåsgymnasiet finns också floristutbildning för vuxenstuderande från kommunens vuxenutbildning. Dessutom finns vuxenstuderande inom skolans frisör- samt hotell- och restaurangutbildningar. Skolans utbildningar för vuxenstuderande behandlas inte i denna rapport.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Almås/Björkängsgymnasiet och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Eleverna utvecklar värdefulla kunskaper under sin studietid och de har i regel direkt inflytande över sina studier. De kan ofta påverka planering, arbetsformer och innehåll. I vissa ämnen har de möjlighet att reflektera över sitt lärande. Eleverna är i regel inte stressade av kurser och betyg. Stämningen vid skolan är avspänd och vänlig. Skolans kvalitetsarbete fungerar bra. Den pedagogiska verksamheten utgår från målen, är varierad och oftast väl anpassad till elevers olika behov och förutsättningar. Lärarna har en hög medvetenhet om betygskriterierna och om författningarnas krav vad gäller betygssättning och de strävar aktivt efter att kvalitetssäkra betygssättningen. De elever som behöver särskilda stödåtgärder får det i regel. Lokaler och utrustning ger eleverna förutsättningar att nå utbildningarnas mål och lärarna är väl utbildade för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan behöver utveckla klassråden och elevernas representativa inflytande.
- Skolan bör kartlägga elevers behov av studiehandledning och tillse att elever som behöver sådan också får det.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Vid skolan finns lokala kurser, vars innehåll redan tillgodoses av nationell kurs (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).
- Skolan tillåter, i strid med författningarna, elever som redan fått minst betyget Godkänd på en kurs att gå om kursen och få ett nytt betyg (6 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

I skolornas gemensamma kvalitetsredovisning för läsåret 2004/05 finns tabeller över antalet studieavbrott, resultat av nationella prov samt en jämförelse mellan resultaten av kommunens "diagnos" i matematik, engelska och svenska (gymnasieelever som skall studera nationella program testas i dessa ämnen i början av årskurs 1).

Tabell 1. *Studieavgång/avbrott från nationella program vid Almås / Björkängsgymnasiet läsåret 2004/05.*

Program		År 1	År 2	År 3	Totalt
Almåsgymnasiet					
Handels- och administrationsprogrammet	(HP)	8	3	1	12
Hantverksprogrammet	(HV)		1	1	2
Hotell- och restaurangprogrammet	(HR)	4	2	6	12
Industriprogrammet	(IP)	1	2	1	4
Livsmedelsprogrammet	(LP)	1	2		3
Björkängsgymnasiet					
Barn- och fritidsprogrammet	(BF)	7	4	2	13
Omvårdnadsprogrammet	(OP)	5	2	2	9

De flesta avbrotten har skett från handels- och administrationsprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet och barn- och fritidsprogrammet. Relativt få elever avbryter sina studier.

Elever som börjar studera vid nationella program i gymnasieskolor i Borås gör diagnostiska prov i svenska, engelska och matematik. Huvudsyftet är att skapa bedömaröverensstämmelse, dvs. rättvis och likvärdig betygsättning i kommunen genom att utveckla bedömarkompetensen hos lärare. Tack vare proven kan gymnasieskolorna också tidigt identifiera elever som behöver stöd i de aktuella ämnena.

I Almås/Björkängsgymnasiets kvalitetsredovisning jämförs resultaten på dessa diagnostiska prov med elevers kursbetyg i de aktuella kärnämnen. En stor majoritet av de elever som fått "ej OK" på det diagnostiska provet klarar sedan att få godkänt betyg på kärnämneskursen. Sammanställningen visar att många elever som inte har goda grundkunskaper ändå lyckas få godkänt betyg vilket tyder på att skolan ger dessa elever det stöd och de utmaningar de behöver.

Kvalitetsredovisningen innehåller även en sammanställning över antalet icke godkända resultat på nationella prov. Sammanställningen från Almåsgymnasiet visar att endast 6 procent av eleverna inte fick godkänt betyg på provet i engelska A. Motsvarande siffra för svenska B var 10,6 procent. En större andel av eleverna, 22,5 procent, fick inte godkänt betyg på det nationella provet i matematik A. För Björkängsgymnasiet redovisas endast antalet elever som fått betyget IG på de nationella proven, inte antalet elever som gjort proven. Endast 6 elever fick IG på proven i engelska A och matematik A. 4 elever fick IG i svenska B.

I kvalitetsredovisningen finns också sammanfattande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling jämfört med deras förutsättningar. Flertalet av Almåsgymnasiets elever har, enligt kvalitetsredovisningen, *"relativt bra betygspoäng med sig från grundskolan"*. I redovisningen påpekas dock att *"alldeles för många saknar studiemotivation särskilt inom kärnämnen"*. Skolan bedömer också att eleverna utvecklar både hantverksskicklighet och goda kunskaper i karaktärsämnen. Enligt kvalitetsredovisningen når flera elever stora framgångar i konkurrens med andra jämförbara utbildningar, både nationellt och internationellt.

I kvalitetsredovisningen framhålls för Björkängsgymnasiet att skolan når goda resultat och ”en förhållandevis god måluppfyllelse och stimulerande utveckling för individer-na” med tanke på ”elevernas kunskapsmässiga ingångsvärden, avseende det som mäts i skolans ämnen, tidigt i år 1 i gymnasieskolan”.

Tabell 2. Andel elever (procent) med slutbetyg från gymnasieskolan inom 5 år.

Program	Almås/Björkängs-gymnasiet	Hela riket
Barn- och fritidsprogrammet	93,6	71,8
Handels- och administrationsprogrammet	89,4	71,8
Hantverksprogrammet	90,2	83,6
Hotell- och restaurangprogrammet	78,8	75,5
Industriprogrammet	68,8	69
Livsmedelsprogrammet	70	73,8
Omvårdnadsprogrammet	89,3	73

Sammanställningen, som bygger på Skolverkets statistik, visar att skolans elever vid de flesta av programmen, får slutbetyg inom 5 år i betydligt högre grad än elever i riket. Elever vid industriprogrammet vid skolan får slutbetyg i lika hög grad som i riket. Endast för livsmedelsprogrammet når skolan i detta avseende ett sämre resultat än i riket.

Personalen bedömer att utbildningarna ger användbara kunskaper. Skolan följer inte långsiktigt upp hur eleverna använder sina kunskaper eller i vilken mån utbildningarna leder till arbete eller fortsatta studier. Vid exempelvis Hotell- och restaurangprogrammet förekommer att elever är omotiverade. Inspektörerna ser dock många exempel på att elever visar goda kunskaper, främst i karaktärs-ämnen. Tack vare ”Ung företagsamhet” utvecklar eleverna, på de program där detta förekommer, kreativitet och entreprenörskap. Inspektörerna bedömer att eleverna utvecklar värdefulla kunskaper under sin studietid.

Normer och värden

Kamratstödjare finns i vissa klasser vid Björkängsgymnasiet men inte alla. Intervjuade elever anser att kamratstödjarna fungerar bra. Eleverna anser sig vara trygga vid skolorna. Vid någon av klasserna i Björkängsgymnasiet har oro och brist på koncentration stört studierna. Dessa klasser har haft eget klassrum och det har ibland, enligt intervjuade lärare, varit svårt att komma igång med arbetet under lektioner eftersom elever sysslat med annat än studier. De elever inspektörerna möter är koncentrerade och har god förmåga att diskutera och argumentera. Under lektionerna arbetar de allra flesta elever koncentrerat och målmedvetet.

Eleverna har i regel direkt inflytande över sina studier. De kan ofta påverka planering, arbetsformer och innehåll. De har i vissa ämnen möjlighet att reflektera över sitt lärande. De har dock knappast representativt inflytande. Eleverna är i regel inte stressade av kurser och betyg. Stämningen vid skolorna är avspänd och vänlig.

Gymnasiesärskolan

Eleverna vid Specialutformat program Barn - Fritid – Omvårdnad (BFO) inom Björkängsgymnasiet når goda kunskapsresultat både enligt gymnasiesärskolans kursplaner och, för vissa elever, i några kurser inom nationella program. Denna del av verksamheten har en egen kvalitetsredovisning för läsåret 2004/05. Här är analysen av elevernas kunskapsresultat relativt knapphändig. *”Alla elever visar utveckling på något område under ett läsår, de flesta eleverna utvecklas i flera ämnen.”*

Endast några få elever studerar inom det specialutformade industriprogrammet vid Almåsgymnasiet. De elever som studerar vid Individuellt program, Yrkesutbildning, vid Almåsgymnasiet utvecklas både socialt och kunskapsmässigt. Skolans mål är att de skall få möjlighet att nå så långt som möjligt och att utveckling av den sociala kompetensen är av stor vikt. Hela gruppen har idrott och de studerar även matlagning, hantverk och media.

Även för gymnasiesärskolan vid Almåsgymnasiet finns en särskild kvalitetsredovisning. Denna innehåller avsnitten inledning, förutsättningar och arbetet. Innehållsförteckningen omfattar även ett fjärde avsnitt, resultat, men detta återfinns inte i redovisningens text. Kvalitetsredovisningen för gymnasiesärskolan vid Almåsgymnasiet beskriver personalens arbete, de yttre förutsättningarna och elevernas trivsel, trygghet, delaktighet och inflytande. Inspektörerna vill påpeka att det även för gymnasiesärskolan är viktigt att dokumentera och analysera elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattning

Eleverna utvecklar värdefulla kunskaper under sin studietid och de har i regel direkt inflytande över sina studier. De kan ofta påverka planering, arbetsformer och innehåll. I vissa ämnen har de möjlighet att reflektera över sitt lärande. De har dock knappast representativt inflytande. Eleverna är i regel inte stressade av kurser och betyg. Stämningen vid skolan är avspänd och vänlig.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Styrning och ledning

Vid skolan finns en gymnasiechef och tre rektorer med ansvar för olika program. En av rektorerna är tillförordnad. De rektorer som har fast anställning har alla genomgått den statliga rektorsutbildningen eller gör det nu. Rektorerna är förtrodda med verksamheten och är pedagogiska ledare. De är dock i olika grad delaktiga i den dagliga verksamheten och drivande vad gäller kvalitetsförbättringar.

Kvalitetsarbete

Skolan använder PESOK¹. Elever utvärderar i slutet av de flesta kurser. Läraren tar hänsyn till denna utvärdering vid planering av följande kurs. Lärarna lämnar oftast utvärderingarna till rektorn. Eleverna utvärderar också ibland sitt eget arbete.

Skolans kvalitetsredovisning tas fram genom diskussioner i arbetslag. I arbetslagen förekommer också andra diskussioner av kvalitet och utveckling som dock inte kopplas till kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete fungerar bra och att kvalitetsredovisningen uppfyller författningarnas krav.

Kompetensutveckling

Intervjuade lärare har olika uppfattning om behovet av och tillgången till kompetensutveckling. Vid Almåsgymnasiet finns en kompetensutvecklingsplan som i punktform redovisar när gemensam kompetensutveckling äger rum. Det finns ingen plan som knyter samman kompetensutvecklingens innehåll med utvecklingsområden som skolan prioriterar. Kompetensutveckling berörs vid utvecklingssamtal. Många av lärarna har genomgått den kompetensutveckling i specialpedagogik (5 poäng) som Borås kommun erbjuder. Lärare vid båda skolorna har även fått processhandledning.

Enligt Almåsgymnasiets arbetsplan skall kompetensutvecklingen knytas till målen. En kompetensutvecklingsplan skall upprättas efter de mål som fastställts i den lokala arbetsplanen. Dessutom skall skolan upprätta individuella kompetensutvecklingsplaner som tar hänsyn till både skolans mål och individens behov. Inspektörerna vill påpeka att en tydligare planering av kompetensutvecklingen med utgångspunkt från läroplanen och skolans prioriterade utvecklingsbehov och mål skulle kunna bidra till kvalitetsförbättringar.

Elevernas inflytande

Eleverna har oftast ett tydligt direkt inflytande över sitt lärande och kan påverka innehåll och arbetsformer när de studerar. De uppger att de kan ta upp problem med läraren och att de flesta lärare är mycket lyhörda. Många av de intervjuade eleverna beskriver att de är delaktiga i planeringen av kursen.

Elevers representativa inflytande bygger på att frågor lyfts och diskuteras i klassråd. Enligt gymnasieförordningen skall klassråd finnas för varje klass. Klassrådet består av samtliga elever i klassen och deras klassföreståndare eller motsvarande. Klassrådet skall behandla frågor som är av gemensamt intresse för klassens elever. Den närmare utformningen av elevinflytande genom klassråd skall, enligt förordningen, anges i arbetsplanen. Inspektörerna har tagit del av en arbetsplan för Almåsgymnasiet. I denna arbetsplan nämns inte klassråd.

”Elevers inflytande och ansvar

Mål att sträva mot:

- *Att öka elevernas delaktighet och inflytande genom bl. a representation i kursråd, matråd, programråd, yrkesråd, skolkonferens etc.*

¹PESOK (skolors pedagogiska och sociala klimat) enkäter för undersökning av elevers, pedagogers och föräldrars attityder till skolan.

- *Att successivt och efter förmåga ge eleverna ett ökat ansvar för sitt eget lärande*

Mål att uppnå:

- *Att alla klassföreståndare i samråd med sina elever planerar och sätter individuella mål samt utvärderar och dokumenterar elevens framsteg, i utvecklingssamtalen*
- *Att forma programråd*
- *Att låta varje elev reflektera över sitt eget ansvar och inflytande genom regelbunden loggboks-skrivning i syfte att medvetandegöra eleven om sina starka och svaga sidor*

Eleverna berättar att klassråd förekommer, men i många klasser fungerar inte klassråden tillfredsställande. Förslag, frågor och synpunkter förs inte alltid vidare till elevråden. Intervjuade elever anser inte att klassråden är viktiga. Vid Björkäng finns ”resurstid” sist på onsdagar och då skall klassråden ske. De flesta elever går dock i stället hem. Intervjuade elever har inte alltid klart för sig vilket syfte elevråden har. Inom floristutbildningen genomförs klassråden varannan vecka. En av floristklasserna vill inte vara med i elevrådet.

Vid båda skolbyggnaderna finns elevråd men dessa saknar inflytande och ser sig snarast som ansvariga för trivsel och fester. De vill göra skolan roligare. Elever i elevrådets styrelser är missnöjda med hur arbetet fungerar. Två elever från varje klass skall vara representanter i elevråden men från många av klasserna kommer ingen till elevrådsmötena. Skolledningen frågar sällan elevråden till råds.

Skolkonferens och elevskyddsombud finns inom varje program. Skolledningen stödjer elevråden aktivt men stödet är inte tillräckligt. Skolledningen anser att mycket gjorts för att förbättra elevernas representativa inflytande men att eleverna ofta saknar engagemang. Personalens stöd till elevernas representativa inflytande leder inte till önskat resultat. Inspektörerna bedömer att arbetet med klassråd kan bli bättre. Elevernas representativa inflytande bör utvecklas vid skolan.

Pedagogiskt arbete

Lärarna informerar om kursmålen och återknyter ofta till dem. Infärgning förekommer i stor utsträckning men inte alltid helt systematiskt. Graden av infärgning beror på lärares inställning och på i vilken mån lärarsamarbete förekommer. Eleverna har olika uppfattning om i hur hög grad kärnämnen är anpassade till programmålen. I kärnämnen samläser elever från frisör, florist- och textilutbildningarna. Eleverna arbetar ibland tematiskt med uppgifter som ger utrymme för infärgning. Almqvistsgymnasiet arbetar med sektorsmöten där personal inom florist-, frisör- och textilutbildningarna samverkar bl.a. kring pedagogiska frågor. De blivande floristerna driver en liten affär där de säljer sina produkter och frisöreleverna tar emot kunder.

Lärarna vid Björkängsgymnasiet har ett i viss mån vårdande förhållningssätt. De anser att de elever som på senare år valt skolans utbildningar är mindre motiverade och kunniga. Vid denna skola anger lärarna att de tidigare arbetat med problembaserat lärande men nu tonat ner och anpassat detta arbetssätt. De har genomfört temat ”Hälsoresan” där de flesta ämnen har ingått.

Vid Almåsgymnasiet har elever fått möjlighet att, med hjälp av ett dataprogram, analysera sin individuella lärstil. Lärarna inom ett arbetslag har också diskuterat hur de kan planera undervisningen så att elever kan lära på olika sätt.

Floristeleverna dokumenterar sitt arbete och skriver om material och motiv. De beskriver sitt tillvägagångssätt och utvärderar arbetet. Även inom textilutbildningen förekommer att elever bedömer sitt eget arbete i svenska eller karaktärsämnen. Vid handledning och bedömning av elevers projektarbete förekommer samarbete mellan kärnämnes- och karaktärsämneslärare. Elevernas projektarbeten utgår från programmålen. Representanter för elevhälsoteamet har ansvar för samlevnadsundervisningen.

Eleverna arbetar i regel koncentrerat och engagerat. Lärare framhåller att programmen ger utrymme för olika arbetsformer och för elevernas kreativitet. "Ung företagsamhet" finns på flera program, men inte alla.

Studierna ger naturliga kontakter med arbetslivet. Enligt rektorer, lärare och elever fungerar elevernas arbetsplatsförlagda utbildning (APU) oftast bra men problem förekommer med enstaka platser, främst inom hotell- och restaurangbranschen. Elever blir där ibland utnyttjade som gratis arbetskraft eller lockas att arbeta extra på bekostnad av studieresultaten. Kvaliteten av APU beror på bransch eller yrkesområde. Postorderföretagen erbjuder inga APU-platser trots att skolan utbildar för näthandel. Intervjuade elever vid inriktningen Turism och resor anser att det råder brist på APU-platser inom turism.

Skolan erbjuder handledarutbildning för APU-handledare. Inom exempelvis Barn- och fritidsprogrammet fungerar detta bra men inom andra program kan det vara svårt för handledarna att "komma ifrån". Inom Hotell- och restaurangprogrammet och Livsmedelsprogrammet fungerar inte handledarutbildningen.

Inspektörerna bedömer att den pedagogiska verksamheten utgår från målen, är varierad och oftast väl anpassad till elevers olika behov och förutsättningar.

Samverkan med omvärlden

Samverkan med yrkesråd finns inom några av programmen t.ex. Livsmedelsprogrammet. För exempelvis Barn- och fritidsprogrammet är det en svårighet att yrkesrådet inte fungerar. När yrkesråden inte fungerar söker skolan andra vägar för branschkontakter. I den utbildning som inom Omvårdnadsprogrammet är inriktad på arbete inom räddningstjänst finns samarbete med Södra Älvsborgs Räddningstjänst.

Kvalitetssäkring av betygssättningen

Kärnämneslärarna har medbedömare och byter skrivningar med varandra. Vissa av karaktärsämneslärarna samarbetar med varandra vid skolan och med motsvarande program i andra kommuner bl.a. med syfte att kvalitetssäkra betygssättningen. Floristlärarna bedömer exempelvis alla elevens arbeten. De anser att eleverna förstår varför de får ett visst betyg. Inom Barn- och fritids- och Omvårdnadsprogrammen diskuterar karaktärsämneslärarna målen. Intervjuade elever har olika uppfattning om betygen. Vissa elever anser att mångordighet eller god närvaro leder till högre betyg, medan andra anser att betygen är rättvisa. De flesta lärare använder bl.a. skriftliga prov som underlag för betygssättningen men även andra redovisningsformer förekommer. En lärare i samhällsveten-

skapliga ämnen anser att lärare inom vuxenutbildningen i kommunen ställer högre krav för motsvarande betygssteg. Lärarna har i regel samtal med eleven kring betyget. Inspektörerna bedömer att lärarna har en hög medvetenhet om betygskriterierna och om författningarnas krav vad gäller betygssättningen och att de aktivt strävar efter att kvalitetssäkra betygssättningen.

Elever i behov av särskilda stödinsatser

Vid skolan finns "supporttid" då elever kan få stöd och hjälp. Intervjuade elever anser att tillgången på stöd är bra. Lärare berättar att elever ibland arbetar parallellt med studierna och därför inte hinner ta emot den stödundervisning de erbjuds.

Vid Björkängsgymnasiet finns flera elever som tidigare studerat inom gymnasieskolans individuella program. Andra elever vid denna skola är behöriga till nationella program men har godkänt betyg endast i några ämnen från grundskolan. Representanter från elevhälsoteamet anser att överlämnandet från grundskolan fungerar bra för de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. Inspektörerna bedömer att de elever som behöver särskilda stödåtgärder får det.

Elever som behöver särskilda stödåtgärder har åtgärdsprogram. Studiehandledning på modersmål förekommer inte. Enligt gymnasieförordningen skall en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Många av eleverna vid skolan har ett annat modersmål än svenska. Inspektörerna bedömer att skolan bör kartlägga elevers behov av studiehandledning och tillse att elever som behöver sådan också får det.

Rättssäkerhet

De elever som vid skolan studerar inom gymnasieskolans programinriktade individuella program, priv, har möjlighet att läsa gymnasiekurser. Även om de då får minst godkänt betyg i kursen kan de, när de kommer in på ett nationellt program, läsa kursen och få ett nytt betyg. Detta överensstämmer inte med gymnasieförordningen.

För eleverna vid Barn- och fritidsprogrammet och Omvårdnadsprogrammet planeras lika många undervisningstimmar som deras gymnasiepoäng. Även om det händer att lektioner av någon anledning går bort räknar skolledningen med att dessa elever får sin garanterade undervisningstid "med råge". Eleverna vid övriga program, får enligt skolledningen, också sin garanterade undervisningstid eftersom 2430 undervisningstimmar planeras för eleven.

Enligt Siris (Skolverkets Internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem) för år 2005 förekommer reducerat program sällan: endast 2,1 procent av elevernas slutbetyg vid Almåsgymnasiet och 0 procent vid Björkäng. Utökat program hade 94,5 procent av de elever som fick slutbetyg vid Almåsgymnasiet och 29,3 procent vid Björkäng. Beslut fattas enligt förordningens krav. Enligt gymnasiechefen erbjöds 2005 (men inte därefter) alla elever vid Almåsgymnasiet att läsa en lokal kurs, ergonomi, kost och hälsa, för att profilera skolans hälso-program. Detta är förklaringen till att så stor andel av eleverna hade utökat program.

Lokala kurser

Vid Almås/Björkängsgymnasiet används ett antal lokala kurser. Skolan bör överväga vilka lokala kurser som är nödvändiga. Lokala kurser kan ha vissa ne-

gativa konsekvenser för eleven. En elev som har betyg i en lokal kurs kan inte göra provning i kursen i en annan kommun. Betyg i en lokal kurs kan inte räknas som tilläggskomplettering vid ansökan till högskolan, enligt Verket för Högskoleservice. (Tilläggskompletteringar är betyg i nya kurser som eleven inte har i sitt slutbetyg. Den sökande till högskolan får tillgodoräkna sig betyg från nationella kurser från tilläggskompletteringar om de höjer jämförelsetalet.)

En lokal kurs skall enligt gymnasieförordningen svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Flera av skolans lokala kurser kan ersättas av nationella kurser. Detta gäller exempelvis den lokala kursen Bollspel, ett sätt att hålla igång fysiskt, 50 poäng. Denna lokala kurs skulle kunna rymmas inom den nationella kursen Idrott och hälsa B. Ytterligare exempel är den lokala kursen Friluftsliv och äventyr, 50 poäng vars innehåll till stor del motsvaras av den nationella kursen Fritidens aktiviteter, 50 poäng. Inspektörerna bedömer det vid skolan finns lokala kurser, vars innehåll redan tillgodoses av nationell kurs.

Arbete för att motverka kränkande behandling

En tydlig handlingsplan mot kränkande särbehandling finns vid skolan. Alla intervjuade elever känner dock inte till planen. Inspektörerna vill påpeka att skolan bör sträva efter att göra planen mera känd bland eleverna samt att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Gymnasiesärskolan

Grupperna inom Individuellt program – Yrkesträning (Almåsgymnasiet) visar exempel på bra arbetssätt som låter eleverna uttrycka sig. Elever får möjlighet att praktisera i daglig verksamhet.

Vid Björkängsgymnasiets specialutformade program Barn - Fritid - Omvårdnad (BFO) studerar flera elever som läraren anser vara felplicerade. Även inspektörerna reflekterar över denna fråga vid sitt besök på ett av programmen. Enligt elevhälsoteamet krävs tre olika utredningar för att en elev skall få möjlighet att studera i gymnasiesärskolan. Rektor vid Bergslagen gymnasiet har ansvar för placeringen.

Elever som studerar vid Björkängsgymnasiets specialutformade program Barn - Fritid - Omvårdnad (BFO) studerar ibland kurser inom gymnasieskolans nationella program. Flera av lärarna inom BFO arbetar även inom de nationella programmen.

Sammanfattning

Skolans kvalitetsarbete fungerar bra. Arbetet med klassråd kan förbättras. Personalens stöd till elevernas representativa inflytande leder inte till önskat resultat och elevernas representativa inflytande bör utvecklas. Den pedagogiska verk-

samheten utgår från målen, är varierad och oftast väl anpassad till elevers olika behov och förutsättningar. Lärarna har en hög medvetenhet om betygskriterierna och om författningarnas krav vad gäller betygssättningen och de strävar aktivt efter att kvalitetssäkra betygssättningen. Skolan bör kartlägga elevers behov av studiehandledning och tillse att elever som behöver sådan också får det. Skolan bör diskutera vilka av de lokala kurserna som kan ersättas med nationella. De elever som behöver särskilda stödåtgärder får det. De elever som vid skolan studerar inom gymnasieskolans programinriktade individuella program, priv, har möjlighet att läsa gymnasiekurser. Även om de då får minst godkänt betyg i kursen kan de, när de kommer in på ett nationellt program, läsa om kursen och få ett nytt betyg. Detta överensstämmer inte med gymnasieförordningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Lokaler och utrustning

Vid inspektionstillfället förbereds överflyttningen av gymnasieskolans verksamhet från Björkängsgymnasiets skolbyggnad till Almåsgymnasiet. Vid Almåsgymnasiet pågår ombyggnad. Lärare och elever är i huvudsak nöjda med lokalerna även om ombyggnaden av Almåsgymnasiet medför störningar. Lokalerna vid Björkängsgymnasiet är rymliga. Vid Almåsgymnasiet finns vissa undervisningslokaler som knappast är inspirerande, där borden står i oordning och där det är skräpigt. Båda skolorna har stora skolbibliotek. Intervjuade elever anser oftast att de har tillgång till bra läromedel. Vid skolan finns datorer men ibland uppstår kö och problem när många elever vill skriva ut sina arbeten. Den utrustning som krävs i karaktärsämnen finns att tillgå. Floristeleverna köper verktyg men de har möjlighet att låna om de inte vill köpa. Några intervjuade elever vid Björkängsgymnasiet anser att en del av den utrustning som används i karaktärsämnesundervisningen är något ålderdomlig.

Intervjuade elever vid Björkängsgymnasiet uppger att skolmaten är enahanda. Maten kommer från det närbelägna lasarettet och eleverna anser att samma maträtter återkommer hela tiden. Eleverna kan inte heller se att de kan påverka maten.

Inspektörerna bedömer att lokaler och utrustning ger eleverna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan förutsättningar att nå utbildningarnas mål.

Personal

Lärare är i regel behöriga. I några fall genomgår karaktärsämneslärare utbildning för att bli behöriga. Inom Livsmedelsprogrammet kan det dock, enligt rektorerna, vara svårt att rekrytera behöriga karaktärsämneslärare. Intervjuade elever anser överlag att lärarna är kunniga men att inte riktigt alla har lika god förmåga att lära ut. Elevhälsoteamet består av kuratorer, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska. Inspektörerna bedömer att lärarna är väl utbildade för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Sammanfattning

Lokaler och utrustning ger eleverna förutsättningar att nå utbildningarnas mål.
Lärarna är väl utbildade för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Datum	Ort
2006-12-07	Göteborg

Eva Jönsson
Bosse Jersenius